

3. Ikasgaia: **KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA** **KONTZEPZIOAK** :

KONTZEPZIO BERMATZAILE LIBERAL edo ERRAZIONAL-ARAU KORRA:

- Konstituzioa arau sistema bat da
- Kontzepzioaren ezaugarriak:
 - Subiranotasunaren despertsionalizazioa
 - Kontzepzio errazional edo araukorra
 - Estatu liberalarekin bat egiten duen kontzepzioa: eskubide indibidualen bermea, boterearen mugaketa eta eredu idatzia

KONTZEPZIO TRADIZIONALISTA: Konstituzioa ez da arrazoitik eratortzen baizik eta ohitura eta egoera desberdin askoren ondorioa da

KONTZEPZIO SOZIOLOGIKO-MARXISTA: Konstituzioa gizartearen izate errealaren irudia da

KONTZEPZIO AUTORITARIOA: Nagusitasun egoeran dagoenak ezarritako erabaki unilaterala da konstituzioa

3. Ikasgaia: KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA

TIPOLOGIA:

- **Konstituzioa zentzu formalean eta zentzu materialean**
- **Konstituzio idatzia eta idatzigabea**
- **Konstituzio laburra eta zabala**
- **Konstituzio zurruna eta malgua**
- **Konstituzio araukorra, nominal eta semantikoa**
- **Konstituzio elastikoa eta elastikotasun gabea**
- **Konstituzio otorgatua, itundua, ezarria eta demokratikoa**
- **Beste irizpide batzuk:**
 - Jatorrizko Konstituzioa eta eratorritakoa;
 - Konstituzio ideologiko-programatikoa eta utilitariora;
 - konstituzio centralista eta federala;
 - jatorri monarkikodun Konstituzioa eta jatorri demokratikoduna

3. Ikasgaia: **KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA** **KONSTITUZIO EGITURA:**

- **Zati dogmatikoa:** Eskubide eta askatasunak
- **Zati organikoa:** Estatuko botereen organizazioa
- **Zati ideologikoa:** Deklarazio ideologikoa (Hitzaurrea)

3. Ikasgaia: **KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA** **BOTERE KONSTITUZIOGILEA:**

- **Konstituzioari buruzko erabakiak hartzea dagokion boterea**
- **Ezaugarriak:**
 - Jatorrizko boterea da
 - Botere iraunkorra da
 - Botere subiranoa da
 - Botere banaezina eta bateratua
 - Aparteko boterea da
 - Botere zatiezina eta unitarioa da
 - Botere mugagabekoa eta autonomoa
 - Botere iraultzailea
- **Botere Konstituziogile eta botere eratuaren arteko ezberdintasunak:**
 - Jatorrizko botere konstituziogilea:** Konstituzioa sortzen duen boterea
 - Botere eratuak:** Botere konstituziogilearengandik sortzen direnak
 - Botere konstituziogile eratua (deribatua):** Konstituzioaren erreformak edo errebisioak (Konstituzia aldatzeko prozedurak aurreikusita daude)
- **Botere konstituziogilearen titularitatea nazioan/herrian dago** (“Herriaren borondate orokorra”)

3. Ikasgaia: KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA

KONSTITUZIOAK EGITEKO ERAK

- **Kanpoko erak edo kanpotar prozeduraz sortuak:**

- Porrot militar baten ondoren
- Deskolonizazio baten ondoren

- **Barruko erak edo barneko prozedurak:**

- Prozedura monarkikoak:**

- +Otorgatua
- +Hitzartua

- Prozedura demokratikoak:**

- +Zeharkako era (Asanblada konstituziogilea)
- +Zuzeneko era (Erreferendum Konstituziogilea)

- Prozedura federatiboak**

3. Ikasgaia: KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA

KONSTITUZIO ERREFORMA:

KONSTITUZIO ERREFORMAREN MOTAK. 3 egoera ezberdin:

a) KONSTITUZIOAREN PORROTA: Konstituzioaren suntsiketa edo ezabapena

b) MUTAZIO KONSTITUZIONALA:

- Testu konstituzionala ikutu gabe, aldakuntza materiala gertatzen denean
- Mutazio konstituzionalerako tresna juridikoak (Konstituzio Auzitegiaren jurisprudentzia + ohitura eta konbentzio konstituzionalak) eta tresna politikoak (legebiltzarren jokabidea)

c) KONSTITUZIO ERREFORMA:

- **Erreforma formalaren” kontzeptua:** Testu konstituzionalari zerbait aldatzea, gehitzea, kentzea edo edozein ikutu bat egitea
- **“Erreformarako prozedurak”:** Organu legegile arrunten bitartez (Konstituzio malguak)
- Eskakizun gehigarriak (Konstitutzio zurrinak):
 - +Gehiengo parlamentario berezi bat eskatu
 - +Botere legegile arruntari organizazio berezi bat eskatzea
 - +Aparteko organuen partehartzea (Asanblada erreformatzailea)
 - +Erreferendum konstituzionalaren bidez
 - +Erreferendum Estatu Federatuetan
- **Erreformaren mugak:** denborazkoak, prozedurazkoak eta materialak

3. Ikasgaia: KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA KONSTITUZIOAREN INTERPRETAZIOA

Zer da interpretazio juridikoa? Eta interpretazio konstituzionala?

Interpretazio juridikoaren ezaugarriak :

- nahitaezko eginbeharra
- operazio kontestualizatua
- iharduera interpretatiboa, fase ezberdinekin
- iharduera kreatiboa
- interpretazio konstituzionala, interpretazio nagusia bezala

Interpretazio konstituzionalaren funtzioak: :

- Orientazio funtzioa
- Aplikazio funtzioa
- Kontrol funtzioa

Interpretazio Konstituzionalaren subjektua: Botere publiko guztiak

3. Ikasgaia: KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA SUPERLEGALITATE FORMALA ETA MATERIALA

- **Konstituzioa “Lex superior” bezala:** Botere legegilearengandik sortutako arau nagusia (E.K. 9.1 art.):
 - Posizio hierarkiko nagusia (beste arau guztiek ezin diote kontrakoa esan) ⇒ Konstituzionalitatearen Kontrol Sistema + Konstituzioaren araberrako interpretazioa
 - Beste arau guztiek euren balotasuna Konstituzioan oinarritzen dute
- **Superlegalitate formala:**
 - Botere publikoek nola sortu diren eta funtzionatu behar duten (euren jokaera prozedurak, Konstituzio aginduei eutsi beharko dizkiote)
 - Konstituzioak Estatuaren botereak arautzen ditu, baina botere horien erabakiak ezin dizkiote eragindu (Ohizko prozedurak ez dira aplikagarriak arau konstituzionalaren kasuan)
- **Superlegalitate materiala:**
 - Botere publikoak ezin dute Konstituzioak ezarritako balore eta printzipioen aurka jo.
 - Konstituzioaren araudia kontraesaten dituzten dispozizioak eta arauak konstituzioaren aurkakoak deklaratu daitezke.

3. Ikasgaia: KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA ZUZENBIDE ITURRIEN KONTZEPTUA:

Zuzenbideak antolamendu juridiko jakin batean izaten dituen agerpenak:

Konstituzioa, lege-lerruneko arau idatziak, erregelamendu-lerruneko arau idatziak ohiturak, printzipio orokorrak, jurisprudentzia...

Bereiztu behar dira:

- **Iturrien ekoizleak** (nork ekoizten du)
- **Ekoizpenari buruzko iturriak** (nola ekoizten dira)
- **Ekoizpenaren emaitza** (zer ekoizten da)

Eta baita bereiztu behar da:

- **Arau juridikoa**
- **Kategoria juridikoa**
- **Lerrun juridikoa**

3. Ikasgaia: KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA

ITURRI SISTEMA

ITURRI SISTEMA:

3. Ikasgaia: KONSTITUZIOA ARAU JURIDIKO BEZALA ITURRI SISTEMAREN PRINTZPIOAK (9.3 EK):

- **Ordenamendu juridikoaren ezaugarriaren arabera :**
- **Hierarkiaren Printzipioa:** arauen arteko harreman hierarkikoa (Arau batzuk beste arau batzuen mende daudenean)
- **Eskumenen Printzipioa:** arau bakoitza bere organu konpetentegatik diktatuta izan behar da
 - 3 Dimentsio: organikoa, territoriala eta normatiboa
 - Arauak antolatzeko teknika bi daude:
 - a) Eskumenen banaketa:
 - b) Erreserba teknika
- **Segurtasun Juridikoaren Printzipioa:**
 - Arauen eraginkortasunaren arabera:
 - Arauen publizitatearen printzipioa
 - Xedapen Atzeraeragin ezaren printzipioa
 - Botere publikoen jokaeraren arabera:
 - Legezkotasun-printzipioa
 - Botere Publikoen nahierakeriaren debekua
 - Botere publikoen erantzukizuna